

Ένταξη στο εκπαιδευτικό έργο: Ιστορία & Αρχαία από Μετάφραση Α΄ Γυμνασίου

Ιστορία

Το Πρόγραμμα Μετάβασης αξιοποιείται στο γνωστικό αντικείμενο της **Ιστορίας**, της Α΄ Γυμνασίου, και συγκεκριμένα στα τμήματα Α1 και Α2, για τον εμπλουτισμό και τη σύνδεση με το γνωστικό αντικείμενο. Έχει διπλή εστίαση: στη διδακτική και παιδαγωγική διάσταση του εκπαιδευτικού ρόλου.

Θεωρητικό πλαίσιο

Προηγήθηκε η ανίχνευση των μαθησιακών αναγκών των μαθητών και η **χαρτογράφηση των κοινών τόπων** με το μάθημα της ιστορίας του δημοτικού στην αντίστοιχη ιστορική περίοδο, για την κάλυψη τυχόν ασυνεχειών, κενών ή αδυναμιών.

Στη συνέχεια επιλέχθηκαν και υλοποιούνται κάποιες Δράσεις/Παρεμβάσεις

Συγκεκριμένα:

A. Έγινε μια **χαρτογράφηση της βασικής ορολογίας της Ιστορίας**, προσαρμοσμένης στο σχολικό εγχειρίδιο της Α΄ Γυμνασίου, ακολουθώντας τη σειρά της ύλης

- ▶ Για τη χαρτογράφηση της ορολογίας εφαρμόστηκε η μέθοδος της ανεστραμμένης τάξης με αξιοποίηση της εκπαιδευτικής πλατφόρμας e-class, προκειμένου να διερευνηθεί η προϋπάρχουσα γνώση μέσα από ατομικές ή ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και να οικοδομηθεί η νέα γνώση.
- ▶ Για τη διασαφήνιση των όρων αυτών επιλέχθηκε ποικιλία δράσεων: χρησιμοποιήθηκαν λεξικά, αξιοποιήθηκαν οι δυνατότητες των ΤΠΕ, έγινε συνεργασία με άλλα γνωστικά αντικείμενα.

B. Με εφόδιο τη βασική ορολογία, το επόμενο βήμα ήταν η **ανάγνωση-κατανόηση της επόμενης διδακτικής ενότητας** του μαθήματος της Ιστορίας.

- ▶ Μέσα από τη διαδικασία της ανεστραμμένης τάξης οι μαθητές έρχονται σε μια πρώτη αντιπαράθεση με το περιεχόμενο.
- ▶ Αρχικά, κατευθυνόμενοι από ερωτήσεις εστιάζουν στα βασικά σημεία του μαθήματος, ώστε να μπορούν να συντάξουν ένα γενικό σχεδιάγραμμα,

δουλεύοντας κατά παράγραφο και εξομαλύνοντας τις δυσκολίες σε επίπεδο λεξιλογίου και νοημάτων.

- ▶ Σταδιακά, οι μαθητές προσπαθούν να συντάξουν το σχεδιάγραμμα χωρίς τη βοήθεια ερωτήσεων.
- ▶ Με την ολοκλήρωση του κεφαλαίου, τα σχεδιαγράμματα συμβάλλουν καθοριστικά στη συγκριτική θεώρηση των ιστορικών γνώσεων που αποκτήθηκαν.
- ▶ Η εμβάθυνση και κριτική θεώρηση των ιστορικών γεγονότων επιτυγχάνεται και μέσω των πηγών και παραθεμάτων.

Στη συνέχεια, ο κάθε μαθητής έφτιαξε το δικό του συννεφόλεξο, ως ατομική εργασία στο σπίτι, και το απέστειλε μέσω της eclass.

Στις δημιουργίες των μαθητών, που παρατίθενται, δεν έγινε καμία παρέμβαση ή διόρθωση.

Της Γιογλή Αναστασίας

Του Λαχανά Θάνου

Πατήστε [εδώ \(2\)](#) για περισσότερα

B. Ενδεικτικό παράδειγμα κατασκευής σχεδιαγράμματος του επόμενου μαθήματος από τους μαθητές.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι μαθητές σε ομάδες των δύο ή τριών ατόμων, εφαρμόζοντας όσα είχαν διδαχθεί από την αρχή της σχολικής χρονιάς, επιχείρησαν να κατασκευάσουν το **σχεδιάγραμμα** του επόμενου μαθήματος. Αυτή η δραστηριότητα απαιτούσε μια σειρά από δεξιότητες:

- ανάγνωση-κατανόηση (που αποτελεί σταθερή άσκηση των μαθητών αναφορικά με την επόμενη ενότητα)
- προσπέλαση άγνωστων λέξεων και δυσνόητων σημείων
- εντοπισμό των βασικών εννοιών της ενότητας
- κατανόηση των σχέσεων μεταξύ των εννοιών
- οπτικοποίηση της δομής του μαθήματος ή απόδοση μιας δικής τους δομής (στο βαθμό που είναι εφικτό).

Τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αυτής, όπως προέκυψαν μέσα στην τάξη, και χωρίς κάποια παρέμβαση/διόρθωση μπορείτε να δείτε [εδώ \(3\)](#).

Αρχαία από Μετάφραση

Το Πρόγραμμα Μετάβασης αξιοποιείται και στο γνωστικό αντικείμενο των Αρχαίων από Μετάφραση της Α΄ Γυμνασίου, και πάλι στα τμήματα Α1 και Α2.

Εδώ επιλέχθηκε η δραστηριότητα διεξαγωγής «**Αγώνων Λόγου**» και η «Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης», προκειμένου να διερευνηθεί η πρότερη γνώση των μαθητών, να αναπτυχθεί η διαδικασία της εννοιολόγησης και η εξάσκηση στην επιχειρηματολογία με αξιοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης. **Πατήστε [εδώ \(4, 5\)](#).**

Εφαρμογή στα τμήματα Ένταξης

Ακολουθείται η χαρτογράφηση της βασικής ορολογίας του διδακτικού αντικειμένου. Για εξασφάλιση μεγαλύτερου βαθμού κατανόησης επιχειρείται οπτικοποίηση του περιεχομένου.

Έτσι, βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία **εικονογραφημένου Λεξικού επιστημονικών όρων**, με βάση τη διδακτέα ύλη.

Εφαρμογή στο Εργαστήριο Δεξιοτήτων της Α΄ Γυμνασίου

Οι αρχές του Προγράμματος Μετάβασης αξιοποιήθηκαν στο Εργαστήριο Δεξιοτήτων στο **τμήμα Α3**. Επιλέχθηκε η **δραματοποίηση λογοτεχνικού κειμένου**, στην οποία συμμετέχει το σύνολο των μαθητών, σε μια προσπάθεια να εφαρμοστεί η κουλτούρα της **Συμπερίληψης**. Σ' αυτή την προσπάθεια, η Λογοτεχνία και γενικότερα η Τέχνη μπορεί να παίζει καθοριστικό ρόλο.

Γλωσσική Διδασκαλία Γ΄ Γυμνασίου

Στο μάθημα της Γλωσσικής Διδασκαλίας της Γ΄ Γυμνασίου, το Πρόγραμμα Μετάβασης αποσκοπεί στην προετοιμασία των μαθητών για την επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης. Γίνεται εμβάθυνση στην Γ΄ Ενότητα, με θεματική που άπτεται του φαινομένου του ρατσισμού, και **σε συνδυασμό με την υλοποίηση προγράμματος etwinning**, στοχεύει στη διαμόρφωση μαθητών που ως μελλοντικοί πολίτες θα μπορούν να ανταποκρίνονται κριτικά στις διαρκώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες. Οι μαθητές, χρησιμοποιώντας τα μεθοδολογικά εργαλεία της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου και της Οπτικής Γραμματικής, θα προσπαθήσουν να αποδομήσουν το φυλετικό στερεότυπο, όπως αναπαράγεται από τον μηχανισμό της τηλεοπτικής διαφήμισης, κατανοώντας τον ρόλο που διαδραματίζουν οι γλωσσικές επιλογές στην κατασκευή των νοημάτων.

Μεθοδολογία

- ▶ Ακολουθείται η **παιδαγωγική του γραμματισμού**, που αναγνωρίζει ως βασική μονάδα προσδιορισμού τις κοινωνικές πρακτικές που κατασκευάζουν το κείμενο, με σκοπό την ανάπτυξη **κριτικής γλωσσικής επίγνωσης** στους μαθητές (Δούκα κ.ά., 2016, Μπουτουλούση, 2001, Στάμου, 2012).
- ▶ Η παιδαγωγική του γραμματισμού χρησιμοποιείται συμπληρωματικά με το πλαίσιο **πολυγραμματισμού**, που εξασφαλίζει ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διδακτική διαδικασία και δυνατότητα εσωτερίκευσης και αποτελεσματικού χειρισμού ποικίλων γλωσσικών μορφών και νοημάτων.
- ▶ Το **μοντέλο των πολυγραμματισμών** πραγματώνεται στη σχολική τάξη μέσω τεσσάρων φάσεων: την τοποθετημένη πρακτική (αξιοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης), την ανοιχτή διδασκαλία (εννοιολόγηση), την κριτική πλαισίωση και τη μετασχηματισμένη πρακτική (επίλυση προβλήματος) (Φτερνιάτη, 2011).